

Education and Sport Development

Department of Education and Sport Development
Departement van Onderwys en Sportontwikkeling
Lefapha la Thuto le Tlhabololo ya Metshameko
NORTH WEST PROVINCE

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 10

GEOGRAFIE V1

NOVEMBER 2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 225

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 13 bladsye.

VRAAG 1:

- 1.1.1 B✓^{ic}
1.1.2 D✓✓
1.1.3 C✓✓
1.1.4 C✓✓
1.1.5 A✓✓
1.1.6 D✓✓
1.1.7 A✓✓
1.1.8 C✓✓ (8 x 1) (8)
- 1.2.1 Geleiding✓✓
1.2.2 Doupunt temperatuur ✓✓
1.2.3 Lykant ✓✓
1.2.4 Magma ✓✓
1.2.5 Eksosfeer/Termosfeer ✓✓
1.2.6 Sedimentêr ✓✓
1.2.7 Sinkliene ✓✓ (7 x 1) (7)
- 1.3.1 2,5 km ✓ (1 x 1) (1)
1.3.2 Hoe hoër die voggehalte in die lug, hoe hoër is die kondensasievlak. ✓ (1 x 1) (1)
1.3.3 8°C ✓ (1 x 1) (1)
1.3.4 Cirrus ✓ (1 x 1) (1)
1.3.5 Konveksiereën ✓✓ (1 x 2) (2)
1.3.6 Klimaatstoestande: Areas met hoë temperature en vogtige lug ✓✓
Area: Binneland van Suid-Afrika/
Somer reënvalstreke in Suid-Afrika ✓✓ (2 x 2) (4)
1.3.7 A – Cirrus✓
B – Cumulus✓
C – Stratus✓
D – Stratocumulus✓
E – Altocumulus✓ (5 x 1) (5)

- 1.4.1 Die area op die oppervlak van die aarde onmiddellik bokant die fokus
word die episentrum genoem. ✓ (1 x 1) (1)
- 1.4.2 7.1 intensiteit ✓ (1 x 1) (1)
- 1.4.3 Richterskaal ✓ (1 x 1) (1)
- 1.4.4 Bepaal die aktiewe verskuiwingsones ✓✓
- Identifiseer hoë risiko areas ✓✓
 - Voorspel waar aardbewings mag voorkom ✓✓
 - Maak seker die nooddienste is beskikbaar ✓✓
 - Bou damme op die verskuiwingslyne om skokke te absorbeer ✓✓
 - Versterk bestaande infrastrukture en huise ✓✓
 - Bou sterk breekwaters om kusstreke te beskerm ✓✓
 - Bou aardbewingbestande geboue ✓✓
 - Vroegtydige waarskuwingsisteme vir tsunami's ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 1.4.5 Baie mense sterf ✓✓
- Geboue het ineengestort ✓✓
 - Debris (brokstukke) wat in strate geland het, het mense beseer ✓✓
 - Vure kon uitbreek ✓✓
 - Mense is dakloos gelaat ✓✓
 - Waterpype en -infrastruktuur is gebreek ✓✓
 - Gebreekte gas- en brandstofpype veroorsaak gevaar ✓✓
 - Ineengestorte brûe en snelweë bemoeilik nooddienste ✓✓
 - Vensters wat breek, beseer mense ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)
- 1.5.1 Sonbestraling (insolasie) is inkomense kortgolfradiasie van die son ✓ (1 x 1) (1)
- 1.5.2 Refleksie ✓ *weerskaatsing* (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Opwaards ✓ *(2)* (1 x 1) (1)
- 1.5.4 Absorpsie ✓ Verstrooiing ✓ Refleksie ✓ *weerskaatsing* (3 x 1) (3)

- 1.5.5 Koolstofdioksied ✓✓
metaan ✓✓
CFK's ✓✓
distikstofoksiede ✓✓
water damp ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 1.5.6 Toenemende voorkoms van velkanker ✓✓
Leeragtige vel ✓✓
Oogsiectes soos katerakke ✓✓
Verswakte immuunsisteme ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 1.6.1 Suid-Atlantiese hoogdrukseel ✓ (1 x 1) (1)
- 1.6.2 1032 hPa ✓ (1 x 1) (1)
- 1.6.3 Kouefront ✓ (1 x 1) (1)
- 1.6.4 Winter ✓✓ (1 x 2) (2)
- 1.6.5 a) 16 ° C ✓✓
b) Suid-Wes ✓✓
c) Heeltemal bewolk / oortrokke / 8/8 ✓✓
d) 20 knope ✓✓
e) Geen ✓✓ (5 x 2) (10)

[75]

VRAAG 2:

- 2.1.1 Troposfeer ✓
- 2.1.2 Stratosfeer ✓
- 2.1.3 Mesosfeer ✓
- 2.1.4 Waterdamp ✓
- 2.1.5 Ultraviolet ✓
- 2.1.6 Stratosfeer ✓
- 2.1.7 Temperatuur inversie ✓
- 2.1.8 Albedo ✓ (8 x 1) (8)
-
- 2.2.1 Mantel ✓
- 2.2.2 Yster ✓
- 2.2.3 Die mens leef op die oppervlak van die aarde en plant voedsel in die grond. ✓
- 2.2.4 Mohorovicic afbreking/Moho-vlak ✓ *Oskenosfeer*
- 2.2.5 Plate ✓
- 2.2.6 5 000 ° C ✓
- 2.2.7 Mantel ✓ (7 x 1) (7)
-
- 2.3.1 Die geleidelike verwarming van die aarde se atmosfeer a.g.v. die toevoeging van kweekhuisgasse. ✓ (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Lewendehawe/beeste ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.3.3 "verwarm die aarde 20 keer vinniger as koolstofdioksied" ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.3.4 Dit veroorsaak indirek suurreën, ✓✓
vreemde spesies, ✓✓
verwoestyning, ✓✓
dooie sones in oseane ✓✓
giftige water ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)

2.3.5 Bespaar elektrisiteit ✓✓

Gebruik 'n hoër standaard van elektriese apparaat ✓✓

Koolstofbelasting ✓✓

Energiebelasting ✓✓

Brei vervoersisteem uit ✓✓

Beperk die vrystelling van koolstof ✓✓

Stel spoedbeperkings op paaie vas ✓✓

Gebruik elektriese voertuie ✓✓

Verminder die gebruik van bemestingstowwe ✓✓

Brei metaanonttrekking uit ✓✓

Verminder die produksie van CFK's ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)

2.4.1 Alfred Wegener ✓ (1 x 1) (1)

2.4.2 A beweeg weg van mekaar ✓

B beweeg ná mekaar toe ✓ (2 x 1) (2)

2.4.3 A Divergente grens ✓✓

B Konvergente grense ✓✓ (2 x 2) (4)

2.4.4 Die plate dryf op die gesmelte mantel ✓✓

Die aardkors is in verskeie groot stukke gebreek en dié beweeg konstant in verskillende rigtings ✓✓

Die aardkors is in sewe plate gebreek wat rondbeweeg op die vloeibare mantel. ✓✓

Die plate is nie vas nie en kan rondbeweeg op die vloeibare mantel. ✓✓
(enige twee) (2 x 2) (4)

2.4.5 Plant- en dierelewe is soortgelyk

Gletserafsettings in Brasilië en Wes-Afrika kom ooreen ✓✓

Fossielreste en rotsformasies lê in lyn op die twee kontinente ✓✓
(enige twee) (2 x 2) (4)

- 2.5.1 Wanneer die veranderinge in klimaatsisteme nuwe weerpatrone veroorsaak
wat oor n lang tydperk bly. ✓✓ (1 x 1) (1)
- 2.5.2 Aardverwarming ✓✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.5.3 Visspesies kan uitsterf a.g.v. die temperatuurverandering in die water. ✓✓
Seelewe kan uitsterf as hul habitat verander en hul nie genoeg kos het nie. ✓✓
Vis sal nie in warmer water kan leef nie. ✓✓
Die verandering in temperatuur van die mariene ekosisteem sal daartoe lei
dat die spesies uitsterf. ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)
- 2.5.4 3 000 jaar / years ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.5.5 Oseane wat vergroot word, lei tot stygende seevlakke wat weer kan lei tot
oorstroming van kuslyne ✓✓
Veranderende neerslagpatrone ✓✓
Veranderde weerspatrone lei tot die toename van ekstreme weerstoestande ✓✓
Veranderinge in grondkwaliteit en plantegroei, ✓✓
Veranderings in ekosisteme en verlies aan biodiversiteit ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)
- 2.6.1 3 500 mense ✓ (1 x 1) (1)
- 2.6.2 Die askombers het duisende diere sonder weiding en water gelaat ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.6.3 Saamgestelde ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.6.4 Aktief – bars steeds gereeld uit ✓
Dormant
Rustend – toon geen teken van aktiwiteit nie, maar kan tog weer uitbars ✓ (1 x 2) (2)
- 2.6.5 Suid-Amerika ✓✓ en Australië ✓✓ (2 x 2) (4)
- 2.6.6 A Pyp/sentrale ventilasie ✓
C Gang ✓
D Plaat ✓
E Magmakamer/Batoliet ✓ (4 x 1) (4)

[75]

VRAAG 3:

- 3.1.1 Lewensverwagting ✓
- 3.1.2 Emigrasie ✓
- 3.1.3 Akwakultuur ✓ *Monti*
- 3.1.4 Trekfaktore ✓
- 3.1.5 Bevolkingsdigtheid ✓
- 3.1.6 Geletterdheidsvlak ✓
- 3.1.7 Depopulasie ✓
- 3.1.8 Bevolkingsverspreiding ✓ (8 x 1) (8)
-
- 3.2.1 I ✓
- 3.2.2 J ✓
- 3.2.3 E ✓
- 3.2.4 D ✓
- 3.2.5 C ✓
- 3.2.6 G ✓ *x1*
- 3.2.7 F ✓ (7 x 1) (7)
-
- 3.3.1 'n Staafgrafiek, vertikaal gerangskik, wat die bevolkingsverspreiding aantoon
deur 'n kategorie soos ouderdom/geslag. ✓ (1 x 1) (1)
- 3.3.2 5 jaar ✓ (1 x 1) (1)
- 3.3.3 Konkawe profiel ✓ (1 x 1) (1)
- 3.3.4 Wyd ✓✓ *Breed* (1 x 2) (2)
- 3.3.5 Baie groot jong bevolking
- Hoë geboortesifer ✓✓
- Min bejaardes/
- Hoë sterftesifer ✓✓ (2 x 2) (4)

- 3.3.6 A – Afhanklikes/jeug ✓✓
 B – Ekonomies aktief/volwassene ✓✓
 C – Afhanklikes/ouer persone ✓✓ *Bejaordes* (3 x 2) (6)
- 3.4.1 Aanvraag na water oorskry die aanbod. ✓ (1 x 1) (1)
- 3.4.2 Tugela-Vaal ✓✓
 Oranjerivierprojek ✓
 Bergrivierskema ✓
 Lesotho-hooglandprojek ✓✓
 uThukela-uMahlaluze-skema ✓
 Mooi-Umgeni-skema ✓ (enige twee) (2 x 1) (2)
- 3.4.3 Dit verminder waterbronne vir gebruikers stroom-af. ✓✓
 Verrottende plante stel kweekhuisgasse vry.
 Damwal blokkeer vismigrasie. ✓✓
 Versteur ekosisteme. (enige twee) ✓✓ (2 x 2) (4)
- 3.4.4 Maak seker dat navorsing gedoen word op alternatiewe waterbronne ✓✓
 Moedig hersirkulering van water aan. ✓✓
 Dwing wette af wat waterbesoedeling voorkom ✓✓
 Herstel vleilande ✓✓
 Verwyder vreemde plantegroei
 Voed mense op oor bewaring van waterbronne (enige vier) (4 x 2) (8)
- 3.5.1 Afnemende sterftesyfers. ✓ *geboortesyfer* (1 x 1) (1)
- 3.5.2 Bevolking verminder ✓✓ (1 x 2) (2)
- 3.5.3 Die vreemdeling-immigrasie in Noorweë help teen die lae geboortesyfer ✓✓ (1 x 2) (2)
- 3.5.4 'n Lae tot negatiewe geboortesyfer ✓✓
 'n Lae sterftesyfer ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)
- 3.5.5 Daar sal minder mense in die ekonomies aktiewe ouderdomsgroep wees ✓✓
 Die ekonomie sal as resultaat daaronder ly ✓✓ (2 x 2) (4)

- 3.5.6 Negatief Kulturele verskille kan stremming veroorsaak ✓✓
 Xenofobie kan 'n probleem wees ✓✓
 Positief Buitelanders bring kennis en vaardighede met hulle saam ✓✓
 Buitelanders kan nuwe vaardighede hê ✓✓
 (Een positief en een negatief) (2 x 2) (4)
- 3.6.1 57 persent ✓ (1 x 1) (1)
- 3.6.2 57 persent ✓✓ (1 x 2) (2)
- 3.6.3 Kraanwater is meestal veilig om te drink ✓✓
 Kraanwater is maklik bekombaar ✓✓
 Kraanwater is meestal beskikbaar ✓✓
 Mense kan waterverwante siektes kry as hul ongesuiwerde water drink ✓✓
 (enige twee) (2 x 2) (4)
- 3.6.4 Mense kan diaree kry ✓✓
 Kan ander bakterie-verwante siektes en kan sterf as gevolg daarvan. ✓✓ (2 x 2) (4)
- 3.6.5 Streng regulasies en boetes vir industrieë wat riviere besoedel ✓✓
 Maak meer geld beskikbaar vir navorsing ✓✓
 Beperk toegang tot damme ✓✓
 Keer dat mense nie hul afval in die water stort nie. ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)

[75]

VRAAG 4:

4.1.1 A ✓

4.1.2 C ✓

4.1.3 B ✓

4.1.4 A ✓

4.1.5 D ✓

4.1.6 C ✓ +1

4.1.7 B ✓

4.1.8 C ✓

(8 x 1) (8)

4.2.1 Verdampingstranspirasie ✓ *evapotranspirasie*

4.2.2 Kondensasie ✓

4.2.3 Neerslag ✓ *precipitasie*

4.2.4 Infiltrasie ✓

4.2.5 Afloop ✓

4.2.6 Grondwater ✓

4.2.7 Verdamping ✓

(7 x 1) (7)

4.3.1 'n Mens wat van een plek na 'n ander trek, veral om werk en beter lewensomstandighede te vind ✓

(1 x 1) (1)

4.3.2 'Brain drain' is wanneer geskoolde en opgeleide mense 'n land verlaat om elders te bly. ✓

(1 x 1) (1)

4.3.3 Wanneer opgeleide mense 'n land verlaat, verlaat hulle die arbeidsmark of sluit hulle besighede wat daartoe lei dat ongeskooldes werkloos raak. ✓ (1 x 1) (1)

4.3.4 Gebrek aan opgeleide persone om ander op te lei; werksverliese a.g.v. maatskappye wat sluit ✓✓ (1 x 2) (2)

4.3.5 Die verlaging van lewenstandaard ✓✓

Die verlaging van opvoedingspeil ✓✓

Die verlaging van gesondheidsorg ✓✓

Hoë misdaadsyfer ✓✓

Die waarde van die rand wat verlaag ✓✓ (enige twee)

(2 x 2) (4)

- 4.3.6 (a) Die seisoenale beweging van mense met hul lewende hawe oor 'n kort afstand ✓✓ na hoër dele in die somer en vleië in die winter ✓✓ (2 x 2) (4)
- (b) Indië ✓✓
- Skotland ✓✓
- Switserland ✓✓
- Griekeland ✓✓
- Lesotho ✓✓ (enige een) (1 x 2) (2)
- 4.4.1 Seewater kan geprosesseer word om die sout te verwyder en dit in varswater verander, vir mense om te drink en te gebruik ✓ (1 x 1) (1)
- 4.4.2 Israel ✓ (1 x 1) (1)
- 4.4.3 Dit is baie duur ✓
- Dit gebruik baie elektrisiteit ✓ (enige een) (1 x 1) (1)
- 4.4.4 Erge droogte in die Wes-Kaap ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.4.5 Omgekeerde osmose (1 x 2) (2)
- 4.4.6 Oranje rivier ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.4.7 Die vraag in Gauteng is groter as die beskikbaarheid. ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.4.8 S.A. is 'n droë land met 'n lae reënval ✓✓
- S.A. het min standhoudende riviere ✓✓
- Mense gebruik nie water spaarsamig in Suid-Afrika nie. ✓✓ (enige twee) (2 x 2) (4)
- 4.5.1 a) Menslike Immuniteitsgebreksvirus ✓
- b) Verworwe Immuniteitsgebreksindroom ✓ (2 x 1) (2)
- 4.5.2 Negatief ✓ (1 x 1) (1)
- 4.5.3 3,2 ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.5.4 Swaziland ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.5.5 Destabilisering van families ✓✓
- Gesondheidsfasiliteite sukkel om die volume pasiënte te behandel ✓✓
- Versekeringsbesighede sukkel om voort te bestaan ✓✓
- Produksie en arbeidvoorsiening verminder ✓✓
- Mense is meer dikwels afwesig van werk ✓✓
- Ekonomie verswak a.g.v. mense wat siek is/sterf. ✓✓ (enige vier) (4 x 2) (8)

- 4.6.1 Die aantal visse wat die wet mense toelaat om te vang ✓ (1 x 1) (1)
- 4.6.2 24 persent ✓ (1 x 1) (1)
- 4.6.3 Visvoorraad in die see is baie laag en mense wat van 'n inkomste daaruit afhanklik is, sal geen inkomste hê nie. ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.6.4 a) South African Sustainable Seafood Initiative/Suid-Afrikaanse Volhoubare Seekos Inisiatief ✓✓ (1 x 2) (2)
- b) Hulle het 'n sakgrootte kaart gemaak wat mense inlig oor watter vis spesies goeie voorraad het ✓✓
- Hulle voed mense op oor vis en die voorraad vis in die see. ✓✓ (2 x 2) (4)
- 4.6.5 a) 15 mm ✓
- b) 15h30 to 16h00 ✓
- c) 100 kumegs ✓
- d) 18h00 to 18h30 ✓
- e) 15h30 to 18h00 = 2 en 'n half ure ✓ (5 x 1) (5)

[75]**GROOTTOTAAL: 225**